

SCHUBERT & PETERSSON

● **ONSDAG 6 NOVEMBER 2019**
kl 18.00 CRUSELLHALLEN LINKÖPING

Norrköpings Symfoniorkester

Dirigent **Christian Lindberg**

Konsertermästare **Jannika Gustafsson**

SCHUBERT

Des Teufels

Lustschloss, uvertyr

SCHUBERT

Der Teufel als

Hydraulicus, uvertyr

PETERSSON

Symfoni nr 15

KORTKLASSIKER

Välkommen till Norrköpings Symfoniorkester! Checka gärna in, ta bilder i foajé och konsertsal och berätta att du är här! Innan konserten börjar ber vi dig dock stänga av telefon och kamera, eftersom ljuset från skärmar stör både publik och artister. Under konsert är fotografering och ljudupptagning ej tillåten. I applådtacket går det bra att ta bilder igen. Hoppas du får en riktigt fin konsertupplevelse med oss!

son

- en del av Scenkonst Öst

Christian Lindberg

Christian Lindberg har framträtt i De Geerhallen och Crusellhallen åtskilliga gånger, både som dirigent, trombonist och tonsättare. Här har han dirigerat uruppföranden av många egna verk, men också gjort sig känd som en av världens främsta uttolkare av Allan Petterssons musik, vilket resulterat i att våra gemensamma cd-inspelningar tilldelats flera hedrande priser och utmärkelser.

Lindberg föddes i Danderyd 1958 och började spela trombon först som sjuntonåring, men då med sådan frenesi att han redan två år senare anställdes i Kungliga Hovkapellet. 1982 erhöll han Sonnings musikstipendium och 1986 tilldelades han sitt första fonogrampris. Han blev sedan världens första professionella trombonsolist på heltid.

Många tonsättare har komponerat trombonmusik direkt med tanke på Lindbergs mäs-terliga behärskning av instrumentet. Mest uppmärksammas blev kanske Jan Sandströms så kallade Motorcykelkonsert som Lindberg uruppförde 1989. 1996 invaldes han i Musikaliska Akademien och 2004 tilldelades han medaljen Litteris et artibus.

I början av 2000-talet började han även dirigera och komponera. Han var chefsdirigent för Nordiska Kammarorkestern i Sundsvall 2004–2010 och fick samma roll hos Stockholms läns Blåsarsymfoniker 2005. Till meritlistan kan också läggas att han varit chefsdirigent och konstnärlig rådgivare för Arctic Philharmonic Orchestra i Nordnorge sedan den grundades 2009. Han är också chefsdirigent för Israel Netanya Kibbutz Orchestra och anlitas världen över som gästdirigent.

FRANZ SCHUBERT (1797–1828)

Des Teufels Lustschloss D84, uvertyr (9')

Schubert visste, som alla andra vid den tiden, att bästa vägen till stor framgång gick via operascenen. När han skrev sitt allra första sceniska verk var han bara 16-17 år, och det var mycket han hade kvar att lära. Det kan man förstå eftersom det finns två till stora delar olika versioner av Der Teufels Lustschloss (Djävulens lustslott), en ”natürliche Zaubero-per” i tre akter. Han diskuterade nämligen sitt första resultat ingående med den inte helt okände tonsättaren Antonio Salieri, som hade många synpunkter. Dessvärre är ingen av versionerna komplett bevarad, eftersom vännen Joseph Hüttenbrenner inte fann stycket representativt, och offrade det till lågorna.

Texten till denna magiska opera skrevs av den tidens främste librettist, August von Kotzebue (1761–1819), och hade redan tonsatts ett par gånger innan Schubert satte tänderna i den. Djävulens lustslott hör kanske inte till den mest lysande av hans ca 200 dramer, ändå gjorde den stor lycka som talpjäs i Paris där den överlevde över 200 föreställningar och därmed blev lika populär som Figaros bröllop. Kotzebue levde i en mycket konservativ tid, men ansågs själv vara liberal. Han hade ett stort inflytande som författare och diplomat, och framförde sina åsikter i skrift. Det hela utmynnade i att en teologistudent mördade honom med ett flertal knivhugg, och att furst Metternich (rädd för all nyordning) skärpte censurreglerna.

Här ska vi höra uvertyren, som visar att Schubert redan behärskade orkestern.

FRANZ SCHUBERT

Der Teufel als Hydraulicus D4, uvertyr (5')

Förutom en uvertyr i D-dur (D2a) och ett litet fragment av en symfoni i D-dur (D2b) är 14-årige Franz Schuberts första orkesterverk denna uvertyr till *Der Teufel als Hydraulicus*, men det är bara fråga om ett knappt fyra minuter långt stycke. Det skrevs som ett förspel till ett framförande i hemmet av komedin med samma namn av en J. F. E. Albrecht, som i sin tur byggde sin pjäs på äldre förlagor. Det råder oklarheter om vad *Hydraulicus* kan betyda, en förklaring har varit att det handlat om en pneumatisk orgel, en vattenorgel. Schubert var i alla fall fortfarande elev på Stadtkonvikt i Wien och hade just kommit in i målbrottet, vilket innebar att hans karriär som gossopran var förbi, nu stundade 18 år av febrilt komponerande, innan han alltför tidigt måste lämna det jordiska.

ALLAN PETTERSSON (1911–1980)

Symfoni nr 15 (31')

Sveriges främste symfoniker, Allan Pettersson, komponerade sällan något på beställning – om inte beställaren accepterade det verk han ändå just arbetade på av egen inre nödvändighet. TV2 hade inget emot detta, och resultatet blev symfoni nr 15, fullbordad i Stockholm 1978 men inte uruppförd förrän den 19 november 1982, av Sveriges Radios symfoniorkester ledd av den i Rumänien födde dirigenten Sergiu Comissiona, han som så många gånger ägnat Petterssons musik stort intresse.

Uruppförandet blev alltså ett i en serie postuma hyllningar till Pettersson, som ju hunnit avlida i juni 1980. Man var osäker på hur mycket den tillbakadragne tonsättaren hade lämnat efter sig. Den femtonde symfonin annonserades som hans sista, men en sextonde uruppfördes i februari 1983. Ännu senare kom också konserten för altviolin och orkester 1988, och de 207 takterna (ca 7 minuter) till en symfoni nr 17 som uruppfördes här i Norrköping av Christian Lindberg 2016.

Symfoni nr 15 är en av Petterssons mest sammanhållna, välskrivna och genomskinliga symfonier. Den ljusning man mellan raderna tyckte sig märka i den fjortonde symfonin (uruppförd av Comissiona i november 1981) får nu sin fortsättning. Men visst brakar det loss en hel del också här. Utbrott och dissonanta stegringar i typisk petterssonstil förekommer – och skönhet finns bara i en konfliktfylld omgivning. Som vanligt är symfonin skriven i en enda sats, men man kan urskilja tre-fyra partier. Tonsättaren angav en speltid på ca 30 minuter, men i så fall krävs orkestermusiker som alla är lysande virtuoser. På de inspelningar som hittills gjorts spelas symfonin på 32'20 respektive 38'18. Den börjar med ett bleckblåsackord (4 horn, 3 tromboner) i forte, vilket sätter igång militärtrumman, vars virvel sedan bara bryts av att det kraftfulla ackordet återkommer fem gånger och att förstaflolerna tar upp en melodi.

Det är en koncentrerad musik, och ändå blir det klingande resultatet varierat och ständigt förnyat. Byggstenarna får ständigt nya funktioner, som i ett kalejdoskop. Efter ungefär en tredjedel av verket stöter man på ordet *cantando*, en rik stråksats dominerar för några ögonblick. Celli och basar spelar i det för Pettersson så typiska höga registret. Mot slutet kommer också den tonala, förlösande, koral-likande melodi man väntat på och som förberetts i långa notvärden, och som tillåts breda ut sig. Så slutar symfonin med ett ackord i stråkarna, vilket visar starkt släktskap med det ackord symfonin började med.

NORRKÖPINGS SYMFONIORKESTER 2019–2020

Violin 1

1:e konsertmästare
Henrik Jon Petersen, Vakant

Alt. konsertmästare Mikael Wenhov

2:e konsertmästare Paul Waltman

Lissy Abreu Ruiz (vik), Carina Beckett, Sarah Dodd Falkebring, Matts Eriksson, Magnus Ivarson, Tanja Kaitaniemi (tjl), Leo Kowalski (vik), Kristina Lindholm Vahlöf, Ingrid Olsson, Nina Söderberg, Johanna Tafvelin, Anders Törnqvist, Vakant

Violin 2

Ruth Anderberg*, Fredrik Anderberg**, Häkan Jonsäll**, Lars Andersson, Boel Bengtsson, Karin Engström, Åsa Holm, Anne Holmer, Jin Hägerström, Richard Michelin, Mohamed Sharara, César Vasquez (vik), Sonja Vrieze (tjl), Vakant

Viola

Lennart Falkebring*, Crista Bergendahl**, Gunnar Enbom**, Nanako Akai, Jenny Augustinsson, Björn Carlén, Erika Gabrielsson Backlund, Pernilla Rönnlund, Markku Sorri, Karin Svanberg Ancker, Vakant

Cello

Solocellist Niklaas Veltman

Pelle Hansen*, Fredrik Lindström**, Sofia Petersen**, Torstein Dalene, Florian Erpelding, Erik Uusijärvi, Leif Vahlöf, Ingrid Åkerblom

Kontrabas

Björn Malmqvist*, Jan Duda**, Anna-Cecilia Bergman, Emma Josefsson Bjørnevik, Johan Strindberg (vik), Roine Uddfeldt, Vakant

Flöjt

Teodor Tirlea*, Annica de Val** (tjl), Jona Venturi, Verena Schulte (vik)

Oboe

Pelin Lius*, Thomas Bodin**, Matthias Azesberger (vik)

Klarinet

Johnny Jannesson*, Lars Paulsson**, Álvaro Pastor Jimenez

Fagott

Linus Björnstam*, Eva Pettersson Veltman**, Caslav Brujic

Horn

Lennart Langer*, Anna Ahlenius**, Jan Lejonclou, Lars Thapper, Elisabeth Åkervall

Trumpet

Elias Svanberg*, Filip Draglund**, Stefan Mattsson

Trombon

Eric Svensson* (tjl), Christoph Schnaithmann**, Carl Appelgren (vik)

Bastrombon

Johan Wiklund**

Tuba

Ole Christian Grønning*

Pukor

Lars Gärd*, Anders Dahlstedt**

Slagverk

Martin Orraryd* (tjl), Petter Svensson**, Ulf Ewason Liliansdotter (vik)

Harpa

Delphine Constantin Reznik*

Celesta vid denna konsert

Anders Dahlstedt

* Stämledare, ** Alternerrande stämledare

Texter Stig Jacobsson. Christian Lindberg foto Mats Bäcker.

Norrköpings Symfoniorkesters sponsorer 2019–2020

GULDPARTNER

STÅHL INVEST

SILVERPARTNERS

Mannersons
FASTIGHETER

SEFAB

Övriga: Advokatfirman Glimstedt | Almroth Industrifastigheter AB | Best Western Hotel Princess | Kurt och Brita Ehlert | Gunnar Gunnarsson Fastighets AB | Holmen Paper AB | HSB | Hyresbostäder | Mattssons Fastighetsutveckling AB | Ringarums Busstrafik AB | Sumitomo SHI FW Energi AB | Swedbank | Tage Rejmes Bil AB | Tommy Holm Revisionsbyrå AB

Fonder: Fond of Music, donation från Marianne och Lennart Lindqvist | Siw Ericsdotters stiftelse, donation

Vi samarbetar med Vi-skogen

Symfoniorkesterns vänförening SON-VÄNNERNA ger medverkande artister gåvobevis på fem träd som planteras i Vi-skogen.

Vd Pia Kronqvist, Konstnärlig chef Henrik Marmén, Kommunikationschef Agneta Lindmark Thomas
www.norrkopingssymfoniorkester.se, info@norrkopingsymfoniorkester.se

SCENKONST ÖST
NORRKÖPINGS SYMFONIORKESTER OCH ÖSTGÖTATEATERN